

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoCsp/42/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118404600
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:6118404600.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: Poštová banka, a. s., so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, zast. Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovaným: 1. F. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XXX, 2. L. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XXX, obaja zast. Mgr. Zsoltom Ördöghom, advokátom, so sídlom Nové Zámky, Turecká 36, IČO: 42 253 951 a Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, so sídlom Bratislava, Šafárikovo nám. 7, IČO: 42 362 962, o zaplatenie 15.564,45 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 20. januára 2020 č. k. 4Csp/64/2019-165 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku (III.) a vo výroku o trovách konania (IV.) z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 4.200,18 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 29. 09. 2018 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 30 eur, počnúc právoplatnosťou rozsudku vždy do 25. dňa v mesiaci do zaplatenia pod stratou výhody splátok. Súd konanie v časti o zaplatenie 12,38 eura zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodol, že žalovaní v 1. a v 2. rade majú nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 46%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, 2, § 7 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. účinného k 01. 10. 2013 a zistil, že žalobca uzavrel so žalovanými dňa 01. 10. 2013 Zmluvu o úvere č. 1437684986, v zmysle ktorej im bol poskytnutý úver v celkovej výške 15.000 eur. Tento úver mali žalovaní splácať v mesačných splátkach po 273 eur, celkovo 120 splátok, výška RPMN predstavovala 20,09% a pri úrokovej sadzbe 17,9% ročne, s prvou splátkou dňa 25. 11. 2013 a poslednou splátkou k 25. 10. 2023, vždy k 25. dňu v mesiaci. Žalovaní však svoj záväzok splácať poskytnutý úver nespĺnili, prestali platiť dohodnuté splátky, preto žalobca požiadaval žalovaného o zaplatenie celej zostávajúcej časti úveru k 26. 03. 2018, kedy vyhlásil úver za predčasne splatný s tým, že žalovaní neuhradili sumu 15.564,45 eura. Táto suma pozostáva z istiny vo výške 13.709,84 eura, vyčísleného úroku z istiny vo výške 1.478,04 eura, vyčísleného zákonného úroku z omeškania vo výške 349,57 eura a z poplatkov vo výške 27 eur. Žalovaní z celkového poskytnutého úveru zaplatili sumu 11.351,89 eura, teda žalovaní zaplatili 41 splátok úveru a sumu 158,89 eura v čiastkových splátkach. Keďže k ďalšej úhrade zo strany žalovaných nedošlo, k 26. 03. 2018 žalobca úver zosplatnil, pričom výška zostatku činila 12.025,55 eura podľa aktuálneho stavu úveru k tomuto dňu, v predžalobnej výzve si žalobca uplatňoval sumu 13.719,77 eura, podľa výzvy z 26. 03. 2018 táto suma činila 15.224,81 eura, teda nie je zrejmé, v akej celkovej výške bol dlh žalovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Žalobca si uplatnil žalobou zaplatenie sumy 15.564,45 eura, v časti 12,38 eura, t. j. v časti zaplatenia tejto sumy po zosplatnení úveru vzal žalobu späť, preto súd ďalej konal len o čiastke

15.552,07 eura, ktorá pozostávala z istiny vo výške 13.697,46 eura, vyčísleného úroku z istiny vo výške 1.478,04 eura, vyčísleného zákonného úroku z omeškania vo výške 349,57 eura ako aj poplatkov vo výške 27 eur.

1.2. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluvným typom s osobitnou právnou úpravou v zákone č. 129/2010 Z. z., ktorý je k ustanoveniam Občianskeho zákonníka, s podrobnou úpravou spotrebiteľských zmlúv od 02. 04. 2010, predpisom *lex specialis*, s poukazom na 879f ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka. Súd teda vzťah účastníkov konania posudzoval ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvného vzťahu a podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvného vzťahu a na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žalobný nárok je čiastočne dôvodný. Súd považoval za jednoznačne preukázané, že medzi stranami došlo k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru, v zmysle ktorej bol žalovaným poskytnutý spotrebiteľský úver, ktorý úver žalovaní prestali splácať podľa úverových obchodných podmienok žalobcu, ktoré boli súčasťou úverovej zmluvy. Takto žalovaným z úverovej zmluvy zo dňa 01. 10. 2013, podľa tvrdenia žalobcu, vznikol nedoplatok v celkovej výške 13.697,46 eura. Súd zistil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala náležitosti v zmysle citovaného Zákona o spotrebiteľských úveroch, obsahovala konkrétne ustanovenia týkajúce sa výšky úveru, ako aj výšky splátok. K námietkam žalovaných, že zmluva je v rozpore s ustanovením § 9 ods. 2 písm. c) a k) Zákona o spotrebiteľských úveroch uviedol, že na základe všeobecne záväznej judikatúry, ako aj v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora z 09. 11. 2016 v spore *Home Credit, a. s. c/a Bírová spotrebiteľ* musí vedieť, kedy je splátka splatná, nemusí byť určený konkrétny dátum, musí byť určiteľný, identifikovateľný (čl. 10 ods. 2 písm. h) smernice 2008/48) a zmluva nemusí spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (čl. 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48). Ďalej sa v rozsudku uvádza, že nebráni sa členskému štátu vo svojej vnútroštátnej úprave stanoviť, že v prípade, ak zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti uvedené v č. l. 10 ods. 2 tejto smernice, táto zmluva sa bude považovať za zmluvu o úvere bez úrokov a bez poplatkov, pokiaľ ide o okolnosť, ktorej neuvedenie môže spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. S prihliadnutím na uvedené, podľa názoru súdu neuvedenie v zmluve o úvere, aká výška splátky pripadá na splátky istiny úveru, aká na splátky úrokov a aká na prípadné poplatky, nemá vplyv na schopnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, pokiaľ je v zmluve samostatne uvedená celková výška nákladov spojená s úverom, čo v predmetnom prípade bolo splnené. Z toho dôvodu súd v tejto časti námietky žalovaných považoval za irelevantné. Súd však pri posudzovaní obsahu úverovej zmluvy preskúmal túto úverovú zmluvu s poukazom na ustanovenie § 290 a nasledujúce CSP, a to aj napriek tomu, že žalovaní boli v konaní zastúpení advokátom. S poukazom na tvrdenia žalovaných, že žalobca pri poskytnutí úverovej zmluvy nepostupoval v zmysle § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch, teda nekonal s odbornou starostlivosťou, keď si nepreveril bonitu žalovaných pri poskytnutí úveru. Z úverovej zmluvy z 01. 10. 2013 je zrejmé, že v žiadosti o poskytnutie úveru je uvedené, že žalovaní nesplácajú žiadne iné úvery a pôžičky, z lustrácie v registri úverov však vyplýva, že samotný žalovaný v 1. rade má štyri existujúce úvery v celkovej výške 45.690 eur a žalovaný v 2. rade má dva existujúce úvery v celkovej výške 38.278 eur. Tieto údaje boli žalobcovi zrejmé pri poskytnutí úveru, pričom jeden z týchto úverov predstavoval hypotekárny úver, kde bola založená aj nehnuteľnosť žalovaných. V tejto súvislosti teda nemožno konštatovať, že by žalobca prihliadal na úverovú zaťaženosť žalovaných a preskúmal ich bonitu s odbornou starostlivosťou. Žalobca síce tvrdí, že k žiadosti o úver bolo predložené potvrdenie o príjme žalovaného v 1. rade, avšak takýto dôkaz produkovaný v konaní nebol, žalobca takýto dôkaz súdu nepredložil. Okrem toho žalobca tvrdil, že žalovaný v 2. rade svoj príjem nedeclaroval, žalobca prostredníctvom dotazu na Sociálnu poisťovňu vyžiadal potvrdenie o príjmoch žalovaného v 2. rade, ale ani takýto dôkaz v konaní žalobcom predložený nebol.

1.3. V zmysle čl. 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity, a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu, a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady

2006/48/ ES zo 14. 06. 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti. Cieľom ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. bolo práve posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytovaniu spotrebiteľského úveru nebonitným klientom. Povinnosťou veriteľa bolo zohľadniť nielen existujúcu situáciu klienta, jeho príjmy a výdavky, ale aj skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to stranu príjmov a výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. V danom prípade mal žalobca ako veriteľ vedomosť o existujúcom záväzku klienta na jeho účte počas celého posudzovaného obdobia, a napriek tomu, že v čase poskytnutia úveru veriteľom nebol splatný, tento záväzok pri posudzovaní bonity klienta dostatočne relevantným dôvodom nezohľadnil. Napriek tejto skutočnosti im ponúkol ďalší finančný produkt, hoci mu muselo byť zjavné, že v prípade, ak dôjde k zosplatneniu aj tohto už existujúceho záväzku, nemusí byť v schopnostiach žalovaných splácať nový úver. Z obsahu spisu nevyplýva, že by veriteľ akýmkoľvek iným spôsobom mal preukázať bonitu žalovaných úver splácať, napr. či aspoň potenciálne očakáva príjem z dedičstva, plnenie z poisťovnej udalosti a pod. Konanie žalobcu nemožno preto vyhodnotiť inak ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť klienta pôžičku splácať. Na strane veriteľa ide o nezodpovedný prístup bez odbornej starostlivosti, ktorý nemôže zostať bez povšimnutia a takémuto konaniu nemožno priznať súdnu ochranu. Zo strany žalobcu v súvislosti s poskytnutím úveru žalovaným postačilo zisťovanie príjmov žalovaných a ich výdavky, resp. záväzky neboli skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou. Je teda zrejmé, že žalobca pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalovanými ich bonitu náležite neskúmal. Pre naplnenie podmienok uvedených v ustanovení § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti. Už samotná terminológia zákona naznačuje, že veriteľ je povinný posúdiť platobnú schopnosť spotrebiteľa, teda nie len mechanicky zistiť informácie o sociálnych a majetkových pomeroch, ale zistené a overené informácie následne aj vyhodnotiť. Žalobca nijako nepreukázal, že by ho zaujímala bonita žalovaných a či žalovaní dokážu plniť záväzky z úverového vzťahu. Pokiaľ ide o určitú mieru ľahkomyselnosti žalobcu, súd považoval aj ľahkomyselnosť dlžníka za kvalifikačné kritérium, ktoré je spôsobilé privodiť nadvládu veriteľa nad dlžníkom. Ak žalobca ako veriteľ využil takúto ľahkomyselnosť, musí niesť dôsledky, a to aj pri nedbanlivosti pri overovaní si bonity žalovaných, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver. Žalobca pri poskytovaní úveru zanedbal možnosti a schopnosti žalovaných spotrebiteľov splácať úver. Je dôležité, aby žalovaný ako spotrebiteľ finančnej služby žalobcu nezanevrel na služby a aby mohol s prehľadom zvládnuť úverový vzťah bez jeho extrémneho navýšenia. V priebehu konania žalobca ničím právne významným nepreukázal, že mal akúkoľvek snahu čo i len formálne zisťovať celkovú zadlženosť žalovaných, a teda ich schopnosť platiť ďalší poskytnutý úver. Cieľom žalobcu bolo bez akýchkoľvek pochybností dosiahnutie zisku, bez ohľadu na to, že žalovaní, vzhľadom na svoju vysokú zadlženosť množstvom ďalších úverov, neboli objektívne schopní dlh takto vzniknutý uhradiť. Žalobca pri uzatváraní úverovej zmluvy nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a ani so zaužívanou praxou a zvyklosťami pri poskytovaní úverov. Dôsledkom podcenenia bonity nie je neplatnosť zmluvy, ale neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. V tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. S

poukazom na tieto skutočnosti mal súd za to, že konanie veriteľa, žalobcu, sankcionoval bezúročnosťou a bezodplatnosťou poskytnutého úveru a zaviazal žalovaných len k náhrade sumy 4.200,18 eura, ktorá suma činí rozdiel medzi poskytnutým úverom vo výške 15.000 eur, sumou splátok vo výške 11.351,89 eura a sumou 12,38 eura, ktorú žalovaní zaplatili po podaní žaloby a vo zvyšku žalobu zamietol. S poukazom na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 449,80 eura a žalovaný v 2. rade t. č. z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti nemá žiadny príjem, ako aj s poukazom na to, že žalovaní požiadali o zaplatenie žalovanej sumy v mesačných splátkach, súd v zmysle § 217 ods. 2 CSP umožnil žalovaným splácať priznanú istinu v mesačných splátkach po 30 eur, počnúc právoplatnosťou rozsudku do zaplatenia vždy k 25. dňu v mesiaci pod stratou výhody splátok. Súd priznal žalobcovi úrok z omeškania od 29. 09. 2018 vo výške 5% ročne zo sumy 4.200,18 eura do zaplatenia, a to podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v zmysle platnej novely vyhlášky č. 87/1995 Z. z. od 01. 02. 2013 vo veciach občianskoprávných sa úroková sadzba počíta podľa úrokovej sadzby ECB (táto činila k 29. 09. 2018 - 0%) + 5 percentuálnych bodov, keďže žalovaní sa dostali do omeškania dňom nasledujúcim po vyhlásení zosplatenia úveru. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 46% (neúspech žalobcu je v rozsahu 73% a úspech žalovaných v rozsahu 27%), o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca v zamietajúcom výroku (III.) a vo výroku o trovách konania (IV.), odôvodniac ho tým, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd vec nesprávne právne posúdil. Vo vyjadrení zo dňa 23. 09. 2019 objasnil, akým spôsobom skúmali bonitu žalovaných a rovnako predložil listiny preukazujúce splnenie povinnosti vo vzťahu k skúmaniu bonity žalovaných. Predmetná zmluva, ktorú uzavreli žalobca so žalovanými, bola zmluvou, ktorá konsolidovala ich predchádzajúce záväzky, ktoré vyplývali z úverových registrov a na ktoré preukazoval v odôvodnení prvoinštančný súd. Uvedenou zmluvou malo dôjsť k splateniu niektorých záväzkov žalovaných, čo konajúci súd pri vyhodnocovaní predložených dôkazov vôbec nezohľadnil. Je v záujme banky skúmať bonitu klienta, aby nedochádzalo k bezdôvodnému obohacovaniu spotrebiteľov na úkor banky. Banka nie je charitatívna organizácia. Žalovaní mali vôľu úver získať, prejavili vôľu ho riadne splácať a neodmietli splátky vo výške stanovenej v zmluve, pričom tieto by neohrozili ich status, rovnako ako jej všetky dovtedajšie záväzky v úhrne. V prípadoch, v ktorých má žalobca pochybnosti o bonite klienta a jeho schopnosti splácať, zmluvu o úvere neuzatvorí. Uzatváraním nevýhodných zmlúv o úvere pre spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní splácať, by dochádzalo k úbytku, a teda škode na strane žalobcu, a takéto konanie odporuje priamo definícii podnikania, v zmysle ktorej cieľom podnikania je dosahovanie zisku. Pokiaľ spotrebiteľ nie je schopný uhradiť ani len istinu úveru, nielenže žalobca nedosiahne cielený zisk, ale dostáva sa k danému úveru do straty. Žalobca predložil súdu potrebné listinné dôkazy, ktorými potvrdzoval skúmanie bonity žalovaných a ich záväzkov, preto tvrdenie súdu, že išlo o nedostatočné skúmanie bonity, nepovažuje za správne. Súd považoval skúmanie bonity žalovaných za nedostatočné, aj napriek predloženiu viacerých dokladov zo strany žalobcu, čím zároveň poukázal na skutočnosť, že skúmaniu bonity došlo, pričom jeho odôvodnenie je v tejto časti nepreskúmateľné, nakoľko nešpecifikoval, akými inými spôsobmi mal žalobca zisťovať bonitu, nakoľko zákon nestanovuje presné podmienky. Poukázal na ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka a na to, že takéto konanie odporuje aj princípu hospodárnosti, na ktorom by malo byť súdne konanie postavené. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 21Co/92/2018 v obdobnej veci. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec na nové prejednanie súdu prvej inštancie alebo, aby rozhodnutie zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel a žalovaného zaviazal na náhradu trov aj odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedli, že z dokazovania vykonaného pred prvoinštančným súdom neplynú taký skutkový záver, podľa ktorého by povinnosti žalobcu ako úverovej inštitúcie pri uzatváraní zmluvy o úvere vo vzťahu k zisťovaniu schopnosti žalovaných splácať úver boli riadne splnené, zo spisu neplynú ani tvrdenia žalobcu o tom, že by bol úver poskytnutý pre účely konsolidácie dovtedajších úverov žalovaných a tiež nebolo ničím preukázané, že by tieto tvrdenia uvádzané žalobcom zodpovedali skutočnosti. Žalobca síce tvrdil, že overoval príjmy žalovaných, avšak žiaden dôkaz o tom nepredložil. Podľa žalovaného v zmysle dát z EOS KSI nemali žiadatelia v čase posudzovania žiadosti o úver evidované žiadne spisy, o čom však žalobca tiež nepredložil žiadny dôkaz. Žalovaný síce predložil neoverené reporty z registrov od EOS KSI Slovensko, nie je možné tieto reporty považovať

za hodnoverné a súčasne nevedno, kedy boli tieto reporty vyhotovené, resp. obstarané, a preto ich vypovedacia hodnota nie je dostatočná k tomu, aby preukazovali splnenie povinnosti skúmania bonity žalovaných zo strany žalobcu, hoc aj len čiastočne. Súd konštatoval, že tým, že žalobca nesplnil svoju povinnosť posudzovať schopnosť žalovaných splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave žalovaných spotrebiteľov alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácať úver, hrubým spôsobom porušil tieto svoje povinnosti, pričom opak tohto skutkového zistenia v konaní preukázaný riadne nebol, a vedúc touto úvahou správne právne posúdil, žalobca tak nekonal s odbornou starostlivosťou a že úver sa v zmysle zákona pre tento prípad považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd tieto svoje úplné a spoľahlivé skutkové zistenia v súlade so svojimi povinnosťami riadne prezentoval a právne posúdenie relevantným spôsobom a presvedčivo vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku. Žalobca týmto svojim neodborným konaním v podstate prispel k tomu, že sa žalovaní zaviazali splatiť žalobcom poskytnutý úver, hoci ho v skutočnosti neboli schopní splácať. Ak by súd prístup žalobcu v danom prípade posúdil ako právom aprobeované konanie, v dôsledku uvedeného by v podstate negoval jeden zo základných účelov Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorým je efektívne zamedzenie predlžovania spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať a na ktorý prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku veľmi správne poukázal. Je teda zrejmé, že v konaní nebolo riadne preukázané, že výdavky, resp. záväzky žalovaných boli žalobcom pred poskytnutím úveru skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou, a preto dôkazné bremeno v tomto smere žalobca neunesol. Pokiaľ by aj bolo preukázané, že žalobca skúmal všetky položky potrebné na posúdenie bonity dlžníkov riadne, avšak nesprávne by na základe toho nesprávne konštatoval spoľahlivosť a platobnú schopnosť žalovaných, bolo by to tiež nepochybne hrubým porušením úverovej inštitúcie posúdiť bonitu žalovaných náležite. Žalovaní počas konania poukazovali aj na absenciu iných náležitostí zmluvy o úvere, ktorá má byť bezúročná a bezpoplatková a na podporu svojich tvrdení poukazovali aj na súvisiacu judikatúru. K nim nevyhnutne patrí povinnosť uvádzať v zmluve celkovú čiastku, ktorú musí zaplatiť dlžník (čo žalobca nespochybnil a vo svojom vyjadrení na výzvu súdu zo dňa 25. 06. 2019 na to dokonca zhodne poukázal). Táto celková čiastka má veľmi dôležitú vypovedaciu hodnotu pre spotrebiteľa, na základe ktorej sa vie najzodpovednejšie rozhodnúť aj podpriemerný spotrebiteľ, či za daných podmienok bude mať o úver záujem, alebo nie. Pri neuvedení tejto sumy v zmluve sa spotrebiteľ dostáva do ešte slabšej pozície, čo je opäť možné vyhodnotiť ako nekalý spôsob konania veriteľa so zámerom ukrátiť spotrebiteľa na jeho právach a uviesť ho do omylu pri svojom rozhodovaní o úvere. Táto celková čiastka musí byť v zmluve o úvere vyjadrená číselne, a nie slovami, ktoré upravujú spôsob jej výpočtu (takúto povinnosť zákon na rozdiel od číselného vyjadrenia explicitne neukladá veriteľovi), a keď táto čiastka absentuje, následkom uvedeného je bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Zákon nevyžaduje uvádzať v zmluve napr. spôsob výpočtu RPMN, ale jej výšku, tiež vyžaduje uvádzať v zmluve výšku splátok a nielen spôsob jej výpočtu, tiež sa v zmluve uvádza povinne výška úrokov a pod., a nielen spôsob ich výpočtu. To všetko za účelom, aby zmluva bola transparentná a jej aspoň základné podmienky pochopiteľné bež potreby ďalšej analýzy pre každého bežného spotrebiteľa. Majú teda za to, že aj absencia tohto údaja v kontrakte vedie k bezpoplatkovosti a bezúročnosti poskytnutého úveru. Žalovaní poukázali na to, že prvoinštančný súd vykonal všetky dôkazy potrebné na zistenie správneho a úplného skutkového stavu veci a na základe nich dospel súd k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a konanie netrpí vadou, ktorá by viedla k nesprávnemu rozhodnutiu veci, a teda majú za to, že uplatnené odvolacie dôvody žalobcu sú neopodstatnené a z týchto dôvodov je nevyhnutné odvolanie zamietnuť a rozsudok prvoinštančného súdu v časti napadnutých výrokov potvrdiť. Žiadali uložiť žalobcovi povinnosť náhrady trov odvolacieho konania žalovaných v rozsahu 100%. Žalovaní si uplatnili nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za vyjadrenie k predmetnému odvolaniu.

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných uviedol, že sa pridržiava svojho odvolania. Predmetná zmluva, ktorú uzavreli žalobca so žalovanými, bola zmluvou, ktorá konsolidovala ich predchádzajúce záväzky, ktoré vyplývali z úverových registrov a na ktoré preukazoval v odôvodnení prvoinštančný súd. Tvrdenia právneho zástupcu žalovaných vo vyjadrení, že uvedené dokumenty sú nerelevantné považuje žalobca za účelové, nakoľko uvedené listinné dôkazy na skúmanie bonity žalovaných sú produkované z vierohodných zdrojov - registrov a dopytmi do štátnych inštitúcií. Žalovaní nepreukázali nimi tvrdené skutočnosti, teda neunesli dôkazné bremeno vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa vierohodnosti žalobcom predložených listinných dôkazov. Súd skonštatoval, že po preskúmaní náležitostí úverovej zmluvy, ktorá je predmetom tohto konania, dospel k záveru, že uvedená zmluva obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti a spĺňa predpoklady stanovené ustanoveniami zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd je viazaný obsahom podaného odvolania, ako aj odvolacími

dôvodmi, preto tvrdenia žalovaných týkajúce sa náležitostí zmluvy sú neopodstatnené a odvolací súd sa nimi nebude zaoberať.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou - žalobcom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch dospel k záveru, že je potrebné ich podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konania a nové rozhodnutie.

6. Žalobca sa podanou žalobou voči žalovaným domáhal zaplatenia sumy 15.564,45 eura s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 13.709,84 eura od 29. 09. 2018 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o úvere zo dňa 01. 10. 2013 žalovaným bol poskytnutý úver v celkovej výške 15.000 eur. Tento úver mali žalovaní splácať v mesačných splátkach po 273 eur, celkovo 120 splátok, výška RPMN predstavovala 20,09% a pri úrokovej sadzbe 17,9% ročne, s prvou splátkou dňa 25. 11. 2013 a poslednou splátkou k 25. 10. 2023, vždy k 25. dňu v mesiaci. Žalovaní však svoj záväzok splácať poskytnutý úver nespĺnili, prestali platiť dohodnuté splátky, preto žalobca požiadal žalovaného o zaplatenie celej zostávajúcej časti úveru k 26. 03. 2018, kedy vyhlásil úver za predčasne splatný s tým, že žalovaní neuhradili sumu 15.564,45 eura. Táto suma pozostáva z istiny vo výške 13.709,84 eura, vyčísleného úroku z istiny vo výške 1.478,04 eura, vyčísleného zákonného úroku z omeškania vo výške 349,57 eura a z poplatkov vo výške 27 eur.

7. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

8. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ustanovení § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania (§ 380 ods. 1 CSP). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

9. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Súd prvej inštancie v danej veci skonštatoval, že žalobca ničím právne významným nepreukázal, že by mal akúkoľvek snahu čo i len formálne zisťovať celkovú zadlženosť žalovaných, a teda ich schopnosť platiť ďalší poskytnutý úver. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou porušil povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. S poukazom na tieto skutočnosti súd konanie veriteľa sankcionoval bezúročnosťou a bezodplatnosťou poskytnutého úveru. Práve tento záver súdu prvej inštancie bol žalobcom namietaný a posúdenie tejto otázky je preto predmetom odvolacieho konania.

11. Smernica 2008/48/ES v článku 8 ods. 1 stanovuje, že členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

12. Podľa článku 23 smernice 2008/48/ES členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

13. Posúdením bonity spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy o úvere sa zaoberal aj Súdny dvor EU v rozsudku zo dňa 5. marca 2020, v ktorom uviedol, že články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať *ex offo* existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23. Články 8 a 23 smernice 2008/48 sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam, uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne, a to v trojročnej premlčacej dobe.

14. Články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES sa v našej právnej úprave odrazilo v ustanoveniach § 7 a 11 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

15. Podľa § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

16. Podľa § 7 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

17. V zmysle dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu je touto novo ustanovenou povinnosťou v tomto návrhu zákona povinnosť posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver na základe relevantných a aktuálnych informácií, získaných jednak od spotrebiteľa, a jednak napr. v prípade banky zo spoločného bankového registra. Toto ustanovenie by malo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať a správať sa tak obozretné jednak z pohľadu návratnosti úveru, a jednak z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania na strane spotrebiteľov. Tento prístup aplikujú dnes len bankové subjekty.

18. Podľa § 11 citovaného zákona, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

19. Odvolací súd, zaoberajúc sa otázkou splnenia si povinnosti žalobcu ako veriteľa pred poskytnutím úveru žalovaným, z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie zistil, že žalobca vo svojom vyjadrení (č. I. 98 a nasl.) k skúmaniu bonity uviedol, že si overujú bonitu klienta rôznymi spôsobmi, avšak pravidlom je vykonanie dopytu do relevantných registrov. Príjem žiadateľa bol overený u zahraničného zamestnávateľa, banka akceptovala príjem vo výške 600 eur. Príjem spolu žiadateľky bol overený dopytom od Sociálnej poisťovne, pritom banka sa dopytovala na 90% deklarovaného príjmu a podľa vtedy nastavených pravidiel bol príjem potvrdený a banka spolu žiadateľke akceptovala deklarovaný príjem vo výške 400 eur. Žiadateľ deklaroval rodinný stav ženatý, žiadne vyživované dieťa. Spolu

žiadateľka deklarovala rodinný stav vydatá, žiadne vyživované dieťa. Žalobca svoje tvrdenia opiera o reporty z registrov, ktoré doložil ako prílohu k tomuto jeho podaniu, z ktorého vyplýva výška zostatku tak u žalovaného v 1. rade, ako aj žalovanej v 2. rade, ako aj to, o koľko úverov žiadali, koľko z nich je existujúcich, koľko bolo odmietnutých, odvolaných, ukončených a ukončených predčasne. Žalovaný na pojednávaní dňa 24. 06. 2019 k tomuto uviedol, že žalobca od neho žiadal potvrdenie o príjme, ktoré mu aj doložil. V tom čase pracoval v Maďarsku a mal príjem 600 eur. Od manželky nepotrebovali potvrdenie o príjmoch, v tom čase mala príjem 350 eur až 400 eur. Banka od neho nepýtala potvrdenie o tom, že spláča hypotéku, on jej to však oznámil a uviedol, že ju spláča v sume 212 eur mesačne. Žalovaná v 2. rade na pojednávaní dňa 20. 01. 2020 uviedla, že žalobca si od nej pýtal potvrdenie o príjme, ale nevie, či mu ho doložila. Zo samotnej zmluvy o úvere tiež vyplýva, že touto zmluvou žalovaní žiadali o splatenie svojich záväzkov, pričom išlo o tri spotrebiteľské úvery u žalobcu a o jeden revolvingový úver u Proficredit a vyplýva z nej aj rok poskytnutia, výška mesačnej splátky a odhadovaný zostatok úveru. Mesačné splátky týchto úverov predstavovali celkovo 349 eur a zostatok úverov 13.650 eur, teda mesačné splátky v predmetnom úvere boli menšie, ako mali doteraz, pričom celková suma úverov sa zvýšila. Z uvedeného potom vyplýva, že žalobca sa pred poskytnutím úveru žalovaným ich bonitou zaoberal, a to jednak dotazom na žalovaných, zamestnávateľa žalovaného v 1. rade, Sociálnu poisťovňu, čo v časti potvrdili svojimi výpoveďami aj žalovaní a čo žalobca preukázal predloženými dôkazmi, ktoré žalovaní nespochybnili. Ak aj žalovaný uvádzal, že žalobca sa ho na hypotekárny úver nepýtal, z dokladov predložených žalobcov je zrejmé, že žalobca aj o tomto úvere vedel, pretože je uvedený medzi úvermi žalovaného v 1. rade. Za takejto situácie odvolací súd dospel k záveru, že u žalobcu nemožno v zmysle ustanovenia § 11 zák. č. 129/2010 Z. z. hovoriť o tom, že z jeho strany došlo k hrubému porušeniu povinnosti podľa § 7 ods. 1 tohto zákona, teda posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pretože v zmysle § 11 sa za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov, a to o takýto prípad v danej veci nejde. Keďže len v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci z už uvedených dôvodov o takýto prípad nejde, nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie o dôvodnosti v danej veci predmetný úver sankcionovať bezúročnosťou a bezodplatnosťou poskytnutého úveru. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 2 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie názorom odvolacieho súdu viazaný. Jeho povinnosťou tiež bude zaoberať sa posúdením predmetnej zmluvy aj v zmysle ďalších jej náležitostí, ktoré žalovaní namietali a súd sa s nimi doposiaľ nevyšporiadal.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).